

Latgales medicīna Covid-19 apstākļos

Egita Terēze Jonāne

Daugavpils reģionālā slimnīca šogad saņēma Latvijas ārstu biedrības konkursa balvu «Gada slimnīca 2020». Pacienti bija tie, kuri konkursa balsojumā pateicās slimnīcas darbiniekiem par darbu Covid-19 apstākļos. Turklāt medikāli panāca, ka Daugavpilī bija viens no zemākajiem kovida izraisītās nāves rādītājiem valstī. Savas mazās un lielās uzvaras ir bijušas arī Balvu un Gulbenes slimnīcu apvienības un Ludzas medicīnas centra kolektīviem. «Vietējā Latgales Avīzē» apzināja vērojumus un atziņas par Latgales medicīnu kovida apstākļos.

Pirmajam vilnim nebijām gatavi, bet otro sagaidījām godam

Daugavpils reģionālajā slimnīcā strādā 1500 darbinieki

Daugavpils reģionālās slimnīcas vadītājs Grigorijs Semjonovs sarunas dienā palūkojas atvaļinājumu grafikā, priecīgi paužot, ka viena daļa kolēģu var atvilkt elpu atvaļinājumā, jo, nedod Dievs, ja rudenī būs trešais kovida vilnis, tad medikus, kuri nebūs atpūšies, varētu apdraudēt fizisks un emocionāls stress. «Pirmajam kovida vilnim (tas bija pagājušā gada pavasarī), teikšu godīgi, nebijām gatavi. Izrādās, slimnīcā bija vienota ventilācijas sistēma, kas, ja kovida pacients, kuram nebija konstatēti vīruss, nonāca ārpus plaušu slimības centra, bija milzīgs drauds. Kovids varēja izplatīties citās nodaļās,» atminējis Grigorijs.

Tāpēc viņš ar kolēģiem pārstrukturizēja slimnīcas darbu. Vispirms slimnīcā nodaļā pacientu uzņemšanas plūsmu, proti, viena ieeja ir paredzēta pacientiem, kuri atbrauca paši vai ar pavadoņiem, bet otra – tiem, kurus atved Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta medikāli. Lai ekonomētu ķirurģiskās maskas medicīnisko aizsarglīdzekļu deficīta apstākļos (pagājušā gada pavasarī to patiešām pietrūka, atminas Grigorijs), slimnīcas personāls pats šuva marles maskas pacientiem. Slimnīca bija slēgta apmeklētājiem. Savukārt Plaušu slimību un tuberkulozes centrā bija izveidota speciāli boksi kovida slimniekiem, un paralēli tapa jauna – intensīvās terapijas nodaļa ar Covid-19 inficēto smago pacientu ārstēšanai.

Otrais vilnis, kas strauji palielināja pacientu plūsmu Daugavpils reģionālajā un citās Latgales reģionālajās slimnīcās, bija pagājušā gada nogale. Čiņa ar kovidu, neatveikot elpu, ilga līdz šī gada februārim. Pēc tam Daugavpils medikāli atsāka plānveida operācijas, taču mazos apjomos. Grigorijs atminējis, ka no pagājušā gada septembra beigām līdz februāra sākumam pārējais slimnīcas darbs bija paralizēts, izņemot neatliekamo palīdzību, un plānveida operācijas tika atsāktas tikai šogad februārī.

Grigorijs Semjonovs lepojas ar savu kolektīvu, sakot, ka pacienti viņu darbu pelnīti novērtēja ar balvu

Runājām arī par mediku vakcinēšanos, tāpēc ka Daugavpilī joprojām ir zems vakcinēto cilvēku skaits. G. Semjonovs novērojis, ka Daugavpils reģionālajā slimnīcā lielākā daļa darbinieku jau ir atbrīvojušies no skopes par vakcināciju, tāpēc tie, kuri vēl ziemeļā teica, ka nevakcinēšies, ir jau to izdarījuši pavisam vai daļēji.

Analizējot paša darbu, Grigorijs atzina, ka pats Covid-19 pirmajā vilnī bija pieļāvis dažas kļūdas, bet, pateicoties kolektīva atbalstam, tās tika izlabotas. Turklāt daudzās jautājumos izdevies apsteigt laiku, tāpēc Daugavpils reģionālā slimnīca tiek galā gan ar kovida epidēmiju, gan ar citām grūtībām.

«Nu, ko lai saka. Visi esam pārguruši, pārstrādājušies. Darbs kovida apstākļos – tā ir ne tikai fiziska un emocionāla pārslodze, bet arī izdegšana. Bet neskatoties uz to visu, Daugavpils reģionālā slimnīcas darbinieki 24 h diennaktī un visas septiņas dienas nedēļā cīnījās par kovida slimnieku dzīvību un veselību. Viņi to dara arī šodien, lai arī kovida pacientu skaits ir sarucis līdz nozīmīgam minimumam, un, paldies Dievam, pacienti mirst daudz retāk,» slimnīcas vadītājs pauž priecīgi.

Vaicāts, kā vērtē iedzīvotāju balsojuma balvu «Gada slimnīca 2020», G. Semjonovs uzsver, ka tā ir balva visai 1500 darbinieku saimei. «Pagājušais gads bija grūts, ļoti grūts. Ja mums nebūtu vienota darba, kur svarīgs pienesums ir visiem – apkopējām, sanitāriem, medmāsām, palīgiem, ārstiem, ekonomistiem, grāmatvežiem, galvenajam ārstam, – tad mēs šajā čīnā ar kovidu biežāk zaudētu nekā uzvarētu. Balva ir piešķirta Daugavpils reģionālās slimnīcas kolektīvam. Balva apliecina arī to, ka reģionālās slimnīcas ir tikpat svarīgas kā universitāšu un Rīgas slimnīcas,» uzsver viņš.

Atvadoties G. Semjonovs aicināja lasītājus vakcinēties, lai medikāli varētu atļaut laiku citu pacientu ārstēšanai un nepiedzīvotu izdegšanas darbā – pacientu veselības aprūpē, kas ir svarīga visiem Latgales un citu reģionu iedzīvotājiem (Daugavpilī ir ārstēti kovida pacienti arī no Ogres, Aizkraukles, Jēkabpils, Rēzeknes, iestarpināja G. Semjonovs).

Uzzinai
Covid-19 epidēmijas laikā Daugavpils reģionālajā slimnīcā izārstēti un izrakstīti mājās 1853 pacienti, miris – 261 pacients.

Apbrīnoju kolēģu infektologu varonību

Aija Stankeviča izmācījās par ārstu un atgriezās Daugavpilī, lai piepildītu vēlēšanas palīdzēt citiem

būt brīžiem iesākumā gan man, gan kolēģiem šīs sajūtas bijušas pat nedaudz pārspīlētas, bet tā bija jauna pieredze, mēs ne ar ko tādu iepriekš saskārušies nebijām. Ziemā man jau bija pirmā nopietnā pieredze ar Covid pacientiem, kad aizvienotāju saslimušos kolēģus un uz kādu laiku kļuva viņu pacientiem par ārstējošo ārstu,» pastāstīja Aija.

Viņa kopā ar kolēģiem sākotnēji pacientiem varēja pievadīt skābekli ar maskām, savukārt smagākie pacienti tika pārvesti uz Intensīvās terapijas nodaļu Daugavpils reģionālajā slimnīcā. Vēlāk tika izveidota Intensīvās terapijas nodaļa turpat Plaušu slimību un tuberkulozes centrā, kas bija aprīkota ar neinvazīvās plaušu ventilācijas iekārtām. «Pateicoties šai nodaļai, darbs rīvēja vieglāk, raitāk. Tur strādāja ziņošs ārsts rezidents anesteziologs-reanimatologs Rihards Starinskis. Kopīgi izvērtējām, kurus no pacientiem novirzīt uz šo nodaļu tālākai ārstēšanai,» teica Aija.

Savukārt strādājot uzņemšanas nodaļā, kur tika ievesti pacienti ar citām diagnozēm, nācies uzņemt arī pacientus, kas sākotnēji personālam par saviem šķietami ne-nozīmīgajiem «saaukstēšanās» simptomiem nemaz nestāstīja, jo viņiem likās, ka tā jau nu noteikti nebūs Covid-19 infekcija. Bija arī tādi, kas noklusēja kontaktpersonas statusu, un, stacionējot šādus pacientus, infekcija diemžēl nokļuva stacionārā, kur ārstējas citu profilu pacienti. Daktere atzina: «Tāpēc šajā laikā sapratu, ka ļoti svarīgi pievērst uzmanību arī tādiem simptomiem, kam savulaik ikdienas skrējienā nepievēršām nekādu uzmanību, jo vienam šī infekcija var būt pavisam viegla vai pat asimptomātiska, bet kādam – liktenīga.

Aija atbalsta vakcinēšanos un jūtas apbēdināta, ka vēl joprojām slimnīcā iestājas pacienti, kuri varēja būt vakcinējušies, bet to tomēr nav izdarījuši. Un vismaz pagaidām nevienam pilnībā vakcinētu pacientu viņa stacionārā nav uzņemusi. Protams, ka arī šādi cilvēki var saslimt, taču vakcīna pasargā no smagas saslimšanas formas. Liela daļa no tiem, kas izslimojuši šo infekciju un ārstējušies stacionārā, un vēl jo vairāk tie, kas slimojuši smagi, pieņem lēmumu par labu vakcīnai, kas ļoti priecē.

«Pagājušajā gadā, kad vēl nebija vakcīnas, bet pacientu bija daudz, ka arī slimoja kolēģi, tad gan brīžiem viss likās bezcerīgi. Ļoti grūti bija un ir pieņemt pacientu nāvi. Īpaši tagad, kad vakcīnas ir pieejamas un ir iespēja pat izvēlēties vakcīnas veidu. Un tāpēc, ka tā ir šī brīža vienīgā iespēja darīt kaut ko savā un citu labā, lai šo infekciju apturētu, ir jāvakcinējas,» uzskata Aija. Jāiestarpina, ka viņa pati Daugavpils reģionālajā slimnīcā vakcinējās viena no pirmajām, jo uzskata, ka jāvakcinējas savu tuvo cilvēku un visas sabiedrības dēļ.

Vaicāta, kā var pieņemt otra nāvi, Aija pieļāva, ka kolēģiem, kuri Covid slimnieku boksos strādā dienu dienā, tas ir simtkārt grūtāk, nekā viņai pašai, jo viņa tomēr ar šiem smagajiem pacientiem saskaras retāk. Viņa apzinās, ka šīs pandēmijas apstākļos nevienas dakters visā pasaulē nevar justies kā «supermens», kurš izārstēs visus Covid-19 pacientus.

Aija piebilst: «Medicīnā nāve ir klātesoša. Vai ar to var samierināties? Diezin vai. Aiziet gados jauns vai gados vecs pacients – tas sāp. Bet ārsts nedrīkst padoties, jo viņu gaida jau nākamais pacients. Jūniji atkal palīdz kolēģiem Covid slimnieku boksos, un jau gribas cerēt, ka, esot vakcīnai, viss būs labi. Taču joprojām viegli nav. Cilvēki mirst. Diemžēl. Lai gan Daugavpils reģionālās slimnīcas Plaušu slimību un tuberkulozes centra kolēģi savu darbu dara ar lielu godaprātu. Viņi ir lieliska komanda, kas atbalstīs un palīdzēs grūtā brīdī.»

Kādi mēs būsim pēc pandēmijas? Aija atminas, kā, parādoties attālinātajam darbam un mācībām, cilvēki teikuši, ka aprādīs ar to. Taču mēs jau šobrīd redzam, ka cilvēki ir noilgojušies pēc dzīva kontakta, un tik ļoti vēlas atsākt darbu, mācības un vēl jo vairāk svētkus, teātri un koncertus klātienē. «Mēs varam pieļaut, ka pēc Covid-19 atgriežsimies ierastajā dzīvē, kur, protams, daudz kas būs digitalizēts. Bet tik un tā ārstiem būs jāārstē visas tās saslimšanas, par kurām kovida laikā sabiedrība ir nedaudz piemirsusi runāt, lai gan arī tādu pacientu ir daudz,» pieļāva daktere.

Aija Stankeviča ir absolvējusi Daugavpils Valsts ģimnāziju un Rīgas Stradiņa universitāti. Viņa lepojas, ka var strādāt dzimtajā Daugavpilī. Aija uzskata: «Ārsta darbs ir smags, bet ļoti pateicīgs, jo ārsts palīdz cilvēkiem. Manuprāt, Covid-19 apstākļos mēs visi esam sapratuši mediku nepieciešamību.»

Arī mazās slimnīcas var palīdzēt pacientiem

Covid-19 epidēmija ir liels izaicinājums mazajām Latgales slimnīcām, tomēr arī šo slimnīcu medikāli cenšas un var palīdzēt pacientiem, uzsver SIA «Balvu un Gulbenes slimnīcu apvienība» izpilddirektore Marika Jermaševiča un Valsts SIA «Ludzas medicīnas centrs» valdes priekšsēdētājs Juris Atstupens.

Vēl šī gada martā Balvu un Gulbenes slimnīcu apvienībā Covid-19 gultu noslodze bija gandrīz 100 % un tobrīd šīs apvienības medikāli brīdināja Veselības ministriju jau par kovida trešo vilni. Pie vainas bija šī vīrusa britu paveids. Šovasar aina jau ir cita. Pēc M. Jermaševičas aplēsm 25 kovida gultas, kas izveidotas pagājušā gada nogalē, vairs nav tik piepildītas.

«Mēs jau pagājušajā gadā, kad pieauga kovida inficēto skaits, nolēmām, ka kovida pacientus ārstēsim tepat uz vietas, lai nav jāved kaut kur tālu. Patiešām vēl šajā pavasarī gultu noslodze bija vairāk nekā 95 %. Es apbrīnoju savus darbiniekus, galvenos ārstus un galvenās māsas. Kad Gulbenes slimnīca bija ciet, Balvu slimnīcā ārstiem un māsaiņām nebija viegli. Viņiem bija jāstrādā aizsargkostīmos, vairākas stundas jāpavada kopā ar kovida pacientiem, un tas ir arī emocionāli grūti. Grūti bija tad, kad sāka slimot medikāli. Visam kolektīvam ir vislielākā uzslava un pateicība, jo arī šīs grūtības viņi pārvarēja varonīgi. Šobrīd kovids ir pierimies mūsu reģionā. Slimnīcā nonāk pa retam pacientam, kuram ir Covid-19 pozitīvs. Ja rudenī pieaugs atkal kovida pacietu skaits, būs smagi,» atzina Marika.

Viņa vēlētos un būtu laimīga, ja kovids neparādītos nekad un nekur, bet, kamēr reālā dzīve ir cita, tikmēr Balvu un Gulbenes slimnīcas medikāli, strādājot komandā, būs nomodā par saviem pacientiem, uzsver M. Jermaševiča.

Pavasarī kovida pacientu gultas bija noslogotas arī Ludzas veselības centrā, proti, 83 % no trīsdesmit gultām, pastāstīja Juris Atstupens. Vēl dažus mēnešus tālākā vēsturē – pagājušā gada decembrī – konstatējot Covid-19 inficēšanos slimnīcā, nodaļā, kur ārstējas hronisko saslimšanu pacienti, tika pārveidota par kovida pacientu nodaļu. Savukārt hroniskās kaites medikāli centās apārstēt, izmantojot aprūpi mājās.

«Kad kovids parādījās Ludzas reģionā, slimoja gan pacienti, gan medikāli. Tas bija pagājušā gada decembris. Bet mēs mobilizējāmies, izveidojām kovida pacientu palātas. Jaunā Ludzas slimnīca ir uzcelta tā, ka mēs varējām organizēt pacientu plūsmu slimnīcā un palātas. Paldies kolēģiem par izturību. Viņu darbs bija grūts gan morāli, gan fiziski. Tagad darbinieki ir atvaļinājums, taču daži no vadošā ešelona, stāvo uz izdegšanas sliekšņa, apsver, vai ir vērts atgriezties medicīnā, vai strādāt tikai ambulatori,» teica Juris.

Viņš pieļāva, ka čīņa ar kovidu ritētu raitāk, ja valsts iestāžu cilvēki būtu mazliet ziņošāki un izglītotāki medicīnas jautājumos. Viens piemērs. Ludzas medicīnas centrs saņēma atskaites veidlapas ar neskaitāmām lapām, kur vajadzēja norādīt, cik ķirurģiskos cindus slimnīca izlieto šodien, cik plāno izlietot rīt un nākamnedēļ. Turpat tādi paši skaitļi bija jānorāda par medicīniskajiem halātiem, ķirurģiskajām cepurītēm utt. J. Atstupens atzina: «Tanī brīdī, kad slimnīcās kovida gultas bija pārslogotas, tanī brīdī, manuprāt,

tādi papīru darbi nebija paši svarīgākie. Varēja šo atskaiti organizēt mēneša griezumā, norādot faktiski izlietos aizsarglīdzekļus. Tanī brīdī bija jāpērk medikamenti, lai to pietiktu ne tikai Rīgas, bet arī reģionālajām slimnīcām. Taču epidēmijas piķā stundā medikamenti bija tikai Rīgas slimnīcām. Un tikai tad, kad reģionā nomira jauna sieviete, tikai tad medikamentus saņēma arī reģionālās slimnīcas. Valstij bija jāpērk vakcīnas, lai vakcinācija notiktu ātrāk un raitāk, nevis jānoslogo slimnīcas ar papīru darbu. Bet, protams, bija arī ļoti noorganizēti pasākumi, tostarp, pacientu plūsma, speciālistu konsultācijas, samaksa medikāliem un slimnīcām.»

Gan G. Semjonovs, gan M. Jermaševiča un J. Atstupens uzsver labo sadarbību ar Rīgas kolēģiem, tāpat aicināja valsts institūcijas samazināt papīru darbu un, pieņemot svarīgus lēmumus, ieklausīties medikāli-praktiķos. Tas kopīgo darbu padarīja operatīvāku un profesionālāku.

Arvīda Barševska stāsts

Arvīds Barševskis, pateicoties Daugavpils dakteriem, var turpināt pedagoga un zinātnieka gaitas

«Tas notika kādas novembra piektdienas pēcpusdienā. Man dārzā bija jāzrok hosta, bet pēkšņi sajūta lielu nespēku. Pasēdēju, tad atkal paraku. Otrā dienā pamodos ar drudzi, aukstuma drebuļiem. Sapratu, ka tas ir vīruss, jo tomēr esmu biologs. Pēc tam parādījās muskuļu sāpes. Centos gulēt uz sāna, tāpēc ka bija sajūta, ka esmu bez ādas. Sāku domāt, kurš vīruss tas varētu būt – kovids vai gripa. Garša un oža nepazuda, galva nesāpēja, klepus un augstas temperatūras nebija, taču man sāpēja acu āboli. Otrajā vai trešajā dienā parādījās neliela temperatūra, un sapratu, ka tas varētu būt kovids. Tā bija sestdiena un svētdiena. Es zvaniju savam ģimenes ārstam Anatolijam Požarskim, viņš ir ziņošs un ieteicošs, un lika man veikt Covid-19 testu. Tas bija pozitīvs.»

Gan toreiz, gan šodien viņš pateicas medikāliem, sevišķi dakterei Ivetai Jukšinskai. «Saku vislielāko paldies Daugavpils reģionālās slimnīcas ārstiem. Viņi ir ļoti labi – izārstēja manu abpusējo plaušu pneimoniju. Ārstiem kovida laiks nav viegls. Ģērbti skafandros, viņi nāca pie mums vairākas reizes dienā, kontrolēja slimības gaitu, aprūnājās. Mums, kovida slimniekiem, nebija iespējas sarunāties ar citiem cilvēkiem no ārpusaules, vienīgi ar dakteriem. Paldies viņiem.»

Kopš Arvīds ir izārstējies, viņš visiem saka, ka koronavīruss ir nopietna infekcijas slimība, ar kuru nedrīkst jokot, salīdzina to ar «krievu ruleti», jo cilvēks nezina, kad infekcija «izšaus». «Aicinu visus lasītājus būt atbildīgiem pret sevi un citiem un sekot epidemiologu norādījumiem. Kaut vai aiz cieņas pret dakteriem, lai viņiem būtu mazāk pacientu. Tagad, kad esmu atveseļojies pēc slimības, es saprotu, ka ikdienā mēs nenovērtējam dakterus. Saslimstot ar tādu bīstamu infekciju kā kovids, tu nezini, kas ir tevi var notikt jau pēc mirkļa. Es ticēju savai dakterei un viņai izdevās mani nokļūt uz kājām. Var būt, ka tāpēc arī izdevās, ka es viņai noticēju jau no pirmās reizes, kad viņa ienāca pie manis kovidboksā. Ticība ir svarīga lieta. Un šajā čīnā ar kovid sērgu dakteris brīžiem ir kā Dievs...» teica A. Barševskis.

MAF
Mediju atbalsta fonds

Sabiedrības integrācijas fonds

Projektu finansē Mediju atbalsta fonds no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem.

Par projekta saturu atbild «Vietējā Latgales Avīzē».